

Wes-Kaapse
Regering

Wes-Kaap Onderwysdepartement
Direktoraat: Kurrikulum VOO

VISUELE KUNSTE

HERSIENINGSBOEK ONDERWERP 3: VISUELE KULTUURSTUDIES KWARTAAL 1

Graad 11

Hierdie hersieningsprogram is ontwerp om jou te help met die hersiening van die kritieke inhoud en vaardighede wat hierdie jaar in Onderwerp 3 behandel word. Die doel is om jou voor te berei om die sleutelkonsepte te verstaan en jou die geleentheid te gee om die vereiste standaard en die toepassing van die nodige kennis te vestig. Dit dien is ook voorbereiding vir die Visuele Kultuurstudie inhoud en vaardighede in Graad 12.

Die hersieningsprogram dek die volgende onderwerpe:

- Visuele Analise
- Die temas wat in graad 11 behandel word

INHOUDSOPGAWE

	Bladsy
1. Oorsig van Hersieningsboeke	2
2. Vereiste vaardighede	2
3. Temas in Graad 11	2
4. Visuele Analise	3
4.1 Hoe om te analiseer - riglyne	3
4.2 'n Bietjie meer besonderhede	5
4.4 Beskrywende woorde	8
4.5 Sjabloon vir die ontleding van kunswerke	10
5. Hersieningsopsommings	12
6. Toets- en eksamenwenke	14
7. Hersieningsaktiwiteite	17
8. Hulpbronne	22
9. Slot	22

Kuns is die lewe wat intens ervaar word. Vir diegene met oë om te sien, kan 'n ontmoeting met 'n kunswerk diep ontroerend wees.

Zelanski, P. en Fisher, M., **The Art of Seeing**, p. 12

1.

OORSIG: GRAAD 11 HERSIENING

Die hersieningspakkette sal op die volgende fokus:

Kwartaal 1: Onderwerp 3 - Visuele kultuurstudies

Kwartaal 2: Onderwerp 1 & 2 - Konseptualisering en Kunswerke

Kwartaal 3: Onderwerp 1,2 & 3: Fokus op voorbereiding vir Vraestel 1 & 2

2.

VEREISTE VAARDIGHEDE

Jy moet die volgende kennis en vaardighede vaardighede in Visuele Kultuurstudies ontwikkel:

- Gebruik van die korrekte kunsterminologie
- Gebruik en toepassing van visuele analyse/ontleding en kritiese denke
- Skryf en navorsingsvaardighede in 'n geskiedkundige en kulturele konteks
- Plaas van spesifieke voorbeelde in 'n kulturele, sosiale, politieke en historiese konteks
- Begrip van eiesoortige kreatiewe style

3.

TEMAS IN GRAAD 11

Daar is 8 temas in Visuele Kultuurstudies in graad 11 waarvan jy 5 moet bestudeer. Jou onderwyser kies die spesifieke 5 temas wat jy hierdie jaar gaan bestudeer. '

Tema	Onderwerp	Inhoud (Bewegings/kunstenaars wat bestudeer moet word)	Bladsynommers
1	Oorsig van die 19de eeu	• Neo-Klassisisme • Romantisisme • Realisme	P15-48
2	Geboorte van die Modernisme	• Impressionisme • Neo-Impressionisme • Post-impressionisme	P49-88
3	Vroeg 20ste eeu	• Fauvisme • Ekspressionisme • Kubisme • Futurisme	P89-130
4	Argitektuur	• Frank Lloyd Wright	P131-170

		• Modernisme • Laat modernisme en hoë tegnologie, Post-modernisme • Dekonstruktivisme	
5	Tussen die oorloë	• Dada • Surrealisme	P171-206
6	Oorsig van Post-1945	• Abstrakte ekspressionisme • Popkuns • Op en kinetiese kuns • Minimalisme • Superrealisme • Neo-ekspressionisme	P207-256
7	Nuwe media	• Konseptuele kuns • Installasie Art • Uitvoerende kunste ('Performane Art') • Aard/Landkuns • Video en digitale kuns	P257-302
8	Die kunswêreld	Wat is die kunswêreld? Kunstenaars, uitstallings, ens.	P303-324

- Spesifieke kunswerke word gekies uit die verskillende kunsbewegings/style vir 'n diepgaande studie om die werking van hierdie kunswerke in die verskillende samelewings te illustreer. 'n **Minimum van vier kunswerke** moet in elke tema bestudeer word.
- **BELANGRIK:** Jy sal getoets word oor bestudeerde inhoud in elke tema plus visuele analise-vrae oor 'ongesiene' kunswerke. Belangrik vir albei hiervan is jou visuele geletterdheidsvaardighede om kunswerke, beide bestudeer en 'ongesiens', te kan analiseer. (Meer riglyne volg)

4.

VISUELE ANALISE

4,1 'Hoe om te analiseer' - riglyne

Die volgende is 'n riglyn ('resep') oor hoe om 'n visuele analise van 'n kunswerk te doen.

1. ETIKETINLIGTING/DATA

- Etiketinligting word met ongesiene werke gegee en is 'n **leidraad** vir jou. Die **titel** van die kunswerk, die **medium** wat gebruik word, die **kunstenaar** en die datum van die kunswerk verskaf inligting wat jy kan gebruik.
- In werke wat jy **bestudeer** het, moet jy die **van** van die kunstenaar en die **titels** van die werke verstrek.

- Verskaf die **medium** - jy kan sê dat dit 'n skildery is, maar as dit 'n nuwe/ander medium is, noem dit.

2. BESKRYWING

- **Identifiseer kortliks** dinge wat jy kan sien - noem en beskryf dit. Maak seker dat jou beskrywing nie beoordeel, opinie gee of interpreterend is nie - sê net wat jy sien.
- Beskryf die hoofvoorwerpe in die skildery en hul posisie in verhouding tot mekaar, bv. die koei is onder die boom. Noem slegs wat jy met u oë kan sien asof jy die werk aan 'n blinde persoon beskryf.
- **Onderwerp:** Is dit 'n stillewe, landskap, portretstudie, ens.?
- Behoort die werk tot 'n spesifieke **kunsbeweging**?
- Dit sluit die instruksie van 'die visuele voorkoms' in.

3. BESPREKING

- Dit is die hoofdeel van jou analise.
- Die bespreking van formele kunselemente en kunsbeginsels moet slegs aandag gee aan die belangrikste elemente of beginsels wat duidelik in die kunswerk sigbaar is. Jy moet dit kan beskryf en kan **verduidelik hoe dit in die kunswerk gebruik** is.
- Jou bespreking van formele kunselemente en kunsbeginsels moet 'n betekenisvolle bydrae lewer tot jou antwoord. Dit wys dat jy na die kunswerk gekyk het en besin het oor wat jy gesien het.

4. INTERPRETASIE/BETEKENIS/INHOUD

- Betekenis/boodskap/inhoud het te make met die **dieper betekenis** van die kunswerk - die boodskap van die werk.
- **Kontekstuele faktore** - die konteks van die werk speel 'n groot rol in die bepaling van die betekenis - die biografie van die kunstenaar, politieke en sosiale situasies, historiese faktore en/of fisiese plek, bv. 'n werk wat tydens die Renaissance in Italië geskep is.
- **Invloede**, bronne en inspirasies speel ook 'n rol.
- Gebruik die inligting wat uit jy in die **BESKRYWING en BESPREKING (ANALISE)** versamel is om jou te help om die **INHOUD** van werke te identifiseer (wat die kunswerk vertel van die menslike ervaring). Dit hou verband met die **BOODSKAP** van die werk.
- **Verdedig jou hipotese met bewysse** uit ander bronne soos die kunsgeskiedenis, vorige ervarings waaraan die werk jou herinner, of veronderstelde doelstellings; om te vereer, kritiseer, voorspel, 'n gebeurtenis te dokumenteer, te spot, ens
- Kyk waar moontlik na die simboliese betekenis, bv. 'n duif wat vrede beteken.

Kom ons som die prosesse op:

1. ETIKETINLIGTING/DATA
Data - Wie was die kunstenaar? / Wat is die titel van die werk? / Wat is die media? / Wanneer is dit gedoen? / Wat is die onderwerp?
2. BESKRYWING
Baie kort - wat sien jy? / Verhouding tussen dinge? / Onderwerp?
3. BESPREKING
Hoofdeel wat fokus op analise - kunselemente, beginsels, styl, tegniek. Regverdig alles, bv. verduidelik waarom 'n kunstenaar 'n spesifieke besluit geneem het.
5. INTERPRETASIE / BETEKENIS / INHOUD
Om alles saam te trek om 'n moontlike betekenis te konstrueer - soos 'n prokureur wat bewyse gebruik.

4.2 'n Bietjie meer besonderhede

In graad 10 het jy die kunselemente en -beginsels, media, tegnieke en style in diepte behandel. Die terminologie en toepassing daarvan sal altyd deel uitmaak van die bespreking van enige kunswerk. Dit is dus belangrik dat jy dit verstaan en toepas in die bespreking van kunswerke.

Om jou te help met die verbetering van jou visuele analise vaardighede, is 'n paar riglyne oor wat jy kan bespreek onder kunselemente, beginsels, tegniek, styl, ens.

Onderwerp	Is dit 'n portret, stillewe, landskap, godsdienstige werk, ens.?
Tegniek	Hou verband met die medium. Hoe is dit gedoen? In die skildery kan die tegniek glad, gestippel, sterk kwashale, impasto, ens. wees.
Formele kunselemente (dinge wat in 'n kunswerk bestaan)	
Lyn	Oorweeg die volgende as u lyn in 'n kunswerk bespreek: • Tipe (geboë, reguit, ens.) • Rigting (horisontaal, vertikaal, diagonaal) • Funksie (kontoerlyne, dekoratiewe lyne, lyne gevorm deur voorwerpe in 'n skildery, ens.)
Fatsoen en vorm	Wanneer jy fatsoen bespreek, kan jy praat oor: • Positiewe vorms - die werklike positiewe beeld waarop die oog aanvanklik fokus. • Negatiewe vorms - dit is die ruimtes of vorms tussen die positiewe vorms. • Organiese vorms - dit is natuurlik en gekurf, hulle lyk ontspanne. • Geometriese vorms - dit is deur die mens gemaak en reguit en lyk formeel 'n Beeldhouwerk het vorm, is driedimensioneel en het massa. Die omliggende ruimte is die negatiewe vorm. Kyk na die vorm van die werk - dring dit deur die ruimte of is dit 'n geslote vorm?
Tekstuur	As jy tekstuur bespreek, kan jy praat oor: • Tasbare tekstuur - dit is tekstuur wat werklik gevoel kan word - soos die impasto-verf wat deur Van Gogh gebruik word of die regte tekstuur in 'n beeldhouwerk. • Geïmpliseerde tekstuur - dit lyk asof dit tekstuur het, bv. die hond in die Arnolfini-skildery lyk harig, maar is in werklikheid baie glad geverf. Baie skilderye gebruik hierdie tegniek om ons van die werklikheid te oortuig. (Die Franse term trompe l'oeil beteken om die oog te bedrieg, bv. 'n muurskildery wat lyk asof dit 'n landskap is, al weet ons dit is net 'n muur.)
Ruimte	Wanneer jy ruimte bespreek, kan jy praat oor: • Ware ruimte – in drie-dimensionele werke soos beeldhou en installasies word die werklike ruimte ingespan bv. die ruimte tussen verskillende dele van 'n beeld/installasie vorm deel van die werk. • Twee-dimensionele werke word geskep op 'n plat oppervlak. Daar kan van illusionistiese ruimte gebruik word om 'n drie-dimensionele gevoel te skep. Dit word gewoonlik deur lyn- en/of lugperspektief geskep. In moderne kunswerke word die platheid van die doek dikwels beklemtoon en word die ruimte verplat bv. Pollock se werke.
Toonwaardes	As jy oor toon praat, kan jy praat oor: • Toonwaarde dui die ligte en donker dele van die voorwerp aan. • Wanneer kunstenaars variasies van toon en skerp kontraste gebruik om 'n ligbron in beelde aan te dui, word dit chiaroscuro genoem, bv. Rembrandt. • Die skep van 'n atmosfeer, bv. dramatiese met groot kontraste of sag wanneer hoofsaaklik ligte tone gebruik word.

	• Tone help om atmosfeer en gevoel in 'n kunswerk te skep. • Skep fokusareas deur kontraste. • In die skilder speel kleur 'n belangrike rol.
Kleur	Wanneer jy kleur bespreek, kan jy praat oor: • Kyk wat die oorwegende kleur van 'n skildery en gebruik dan die regte terminologie bv. dit is oorwegend in monochromatiese bloue wat 'n koue gevoel skep.. • Gebruik van primêre en/of sekondêre kleure. • Gebruik van komplimentêre kleure (rooi en groen, blou en orange, geel en pers) om helderheid aan 'n skildery te gee. • Gebruik van tinte, skadus, kleurintensiteit, ens. • Sielkundige effekte van kleur – warm en koud. Ook hoe hierdie kleure ruimte skep bv. rooi wat na vore kom. • Hoe kleur help om betekenis oor te dra, bv. die donker kleure in Goya se Derde Mei 1808, help om die betekenis uit te druk. • Kleur kan dus emosie dra, simboliese betekenis hê, bv. swart vir hartseer, 'n atmosfeer oordra, sekere areas beklemtoon, ens.
Kunsbeginsels ('n metafoor: die kunselemente is soos die bestanddele, die beginsels is soos die resepte, bv. hoe het die kunstenaar dit gebruik?)	
Komposisie	• Is die werk in 'n horisontale, vertikale of vierkantige formaat gemaak? • Waar is die fokuspunt (belangrikste trekpleister) en waarom is dit die fokuspunt, bv. al die lyne in die werk lei daartoe; dit is die helderste of dofste deel van die lynprent, ens. • Kies die belangrikste geometriese groeperings soos in die werk aangetref. Dikwels skep die voorwerpe 'n driehoekige komposisie. Die komposisie kan ook sirkelvormig of vierkantig wees - dit word gesien deur die hooflyne en groepe in die werk. • Kies die belangrikste geometriese groeperings soos in die werk aangetref. Dikwels skep die voorwerpe 'n driehoekige komposisie. Die komposisie kan ook sirkelvormig of vierkantig wees - dit word gesien deur die hooflyne en groeperings in die werk. • Is die werk gebalanseerd (dit is normaalweg) - hoe? Simmetries of asimmetries? • Bespreek hoe verskillende voorwerpe mekaar balanseer, bv. die groot boom links word gebalanseer deur die twee klein koeie regs ens. • Fokuspunt: waar jou oog uiteindelik tot rus kom. Verduidelik waarom 'n bepaalde element die middelpunt is, bv. die gebruik van perspektieflyne, die ligste area, ens.
Klem & kontras	• Klem word geskep deur kontras en isolasie. • Kontras word bewerkstellig deur die kontras tussen die elemente, byvoorbeeld 'n kontras in toon, kleur of vorm ens. • Is daar kontraste in kleur soos dof - helder, koel - warm, donker - lig? • Is daar kontraste van vorm, tekstuur, beweging, grootte, kompleksiteit - eenvoud?
Skaal & proporsie	• Beide skaal en proporsie verwys na grootte. • 'n Werk kan op groot skaal wees, bv. installasies, aardkuns, of baie klein wees, soos Vermeer se Lace maker. • In 'n kunswerk kan die skaal van voorwerpe soms onlogies wees, omdat die kunstenaar nie 'n logiese ruimte wou skep nie. • Proporsie verwys na die relatiewe grootte van voorwerpe, bv. die dele van die menslike liggaam. Kunstenaars verwring proporsies doelbewus om emosionele stellings te skep. • Proporsie kan 'n skildery verwoes as dit lyk of die verhoudings foutief is as gevolg van die onkunde van die kunstenaar. Aan die ander kant kan proporsie kwaliteite van skok, verrassing en humor toevoeg as dit met vaardigheid gebruik word.
Balans	• Balans is die gelyke verdeling van voorwerpe en vorms. Die werk moet aan beide kante visueel gebalanseerd wees. • Wat skep die balans in die komposisie?

	• Is die balans simmetries - wanneer iets presies dieselfde lyk aan die een kant van 'n vertikale as, soos aan die ander kant? Simmetriese balans word meer in argitektuur en beeldhoukuns gebruik as in skilderkuns. • Is die balans asimmetries - balans word bereik met verskillende voorwerpe met dieselfde visuele gewig, of dieselfde aantrekkingskrag van die oog? • Ongebalanseerdheid kan deur kunstenaars baie effektief gebruik word - dit skep gewoonlik 'n gevoel van ongemak en selfs beweging.
Ritme	• Dit verwys na die beweging van die toeskouer se oog soos dit oor die oppervlak van die werk beweeg en herhalende motiewe optel. • Ritme word geskep deur herhaling en skep 'n gevoel van beweging.
Atmosfeer	Watter gevoel of stemming skep die werk - is dit warm en volgepak of leeg en depressief? Atmosfeer word oorgedra deur die gebruik van die elemente soos kleur.

Styl

- Dit is vir leerders moeilik om die styl van 'n kunswerk te identifiseer.
- Jy moet kyk na die elemente en die algehele effek sien om styl te kan identifiseer.
- Hieronder is ses style wat jy moet kan identifiseer.

Naturalisme

Kuns wat poog om die werklike voorkoms van dinge akkuraat en getrou voor te stel. (Die terme naturalisties en realisties word dikwels sinoniem gebruik; maar Realisme verwys na 'n spesifieke beweging in die 19de eeu.)

Ook bekend as representasionele kuns.

Figuratief

Figure en voorwerpe is herkenbaar, maar nie noodwendig lewensgetrou nie. Alle naturalistiese kunswerke is figuratief, maar nie alle figuratiewe werke is naturalisties nie.

Abstrak

Kuns wat nie herkenbare tonele of voorwerpe uitbeeld nie. Vorms, lyne, kleure, ensovoorts, bestaan sonder verwysing na die werklikheid, maar met estetiese waarde. Die kunswerk word "gelees" in terme van lyne, vorm, kleure, ook bekend as nie-representatiewe of nie-objektiewe kuns.

Ekspressionisme

Kunststyl waar die klem geplaas word op die uitdrukking van emosies en

Gestileerd

Dit verwys na 'n kunstenaar wat standardeienskappe gebruik om 'n voorwerp uit te

Dekoratief

Kunswerke waar patroon of versiering beklemtoon word.

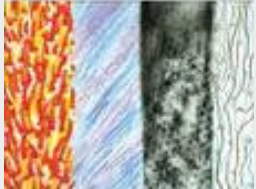
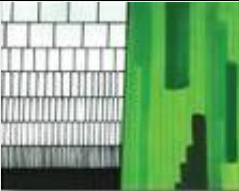
gevoelens van die kunstenaar. beeld. Slegs die algemene
Eienskappe sluit verwringing vorm word getoon, maar
en oordrywing in. detail word geïgnoreer.
Gestroop tot basiese
herkenbare eienskappe.

- Pasop vir die verkeerde gebruik van abstrak - as daar geen verwysings na die werklikheid is nie, dan is iets abstrak. 'n Werk kan **geabstraheer** word - 'n neiging tot vorms, maar dit is steeds figuurlik.
- In graad 11 bestudeer jy baie kunsbewegings wat dikwels stilistiese eienskappe het wat deur 'n groep kunstenaars saam bepaal is. Daar kan ook gepraat word oor style soos Impressionisme, Kubisme, Surrealisme, Minimalisme, ens.

4.3 Beskrywende woorde

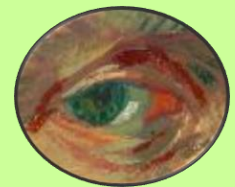
Taal is baie belangrik in visuele analise. Jy moet terminologie ken en verstaan om dit in taal toe te pas. Hieronder is 'n lys van algemene beskrywende woorde wat jy in visuele analise kan gebruik. Hierdie lyste is nie volledig nie en kan ook bygevoeg word, maar sal jou help om die woorde te vind om jou gedagtes uit te druk.

 Lyn		 Fatsoen / vorm		 Tekstuur	
beheerde delikaat diagonaal dik dun gebare geboë gebroke geïmpliseerd gekurf gestippeld golwend horisontaal	kontoer kort krom onderbroke oorheersend reguit sterk vertikaal vet vloeiend vryhand wye zig-zag	abstrak afgerond amorre asimmetries biomorfies driehoekig geabstraheer gekurfde geometries geronde geslote herhalend hoekig krom	kubisties lig lineêre massief oop organies plat proporsioneel ronde simbolies swaar verlengde verwonge vierkantige	blink fluweelagtig fyn gesimuleerde gladde growwe harige klewerig korrelagtige leeragtige	nat ongelyke plat rowwe sagte dik sanderige stekelrige werklike
 Kleur		 Toonwaarde		 Ruimte	
aanvullend aards bleek	monochromaties naturalistiese opwindende	beklemtoneend deursigtig donker	lae toonwaarde lig	agtergrond besig diep	

botsende dowwe duidelike gedemp getint gryserig helder kalm koel kontrasterend lewendige	polichromaties primêre sekondêre sterk stowwerig subtiel tersiêre uitspattig veelkleurig versadigde warm	dowwe dramaties gedemp gemoedelik getinte gooi skaduwee hoë kontrasterend	ligste deel medium middeltoon ondeursigtig skaduwee skerp subtiel verdonkeder weerkatse lig	driedimensioneel dubbelsinnig geslote middelgrond ongefokus oorvleuel plat positief/negatief styf tweedimensioneel vlak voorgrond
Komposisie		agtergrond diagonale driehoekig fokuspunt hoekig horisontaal landskapformaat middelgrond portretformaat posisie		rangskikking rigtinglyne struktuur tondo uitleg vertikaal vierkantige formaat voorgrond
				
				
Proporsie		Balans		Kontras
buite verhouding realistiese verhouding oordrewe verdraai verleng surrealisties vreemde onnatuurlik verwring		asimmetries gebalanseerd ongebalanseerd radiale balans simmetries		dramaties Groottes - groot teenoor klein Kleure - warm teen koel, aanvullend, intens teen vaal, Lyn - rigting - horisontaal versus vertikaal / diagonaal / geboë sterk subtiel Teksture - glad teen rof Vorm- werklike teenoor abstrakte Vorms - geometries versus organies / vry Waardes - lig teen donker
				
Klem		Ritme en beweging		Skaal
dominante kenmerk eweredige verspreiding fokuspunt ondergeskik oneweredige verspreiding		deurlopend dramaties kolkend maalkolk van kleur optiese illusie		groot intiem klein lewensgrootte massiewe

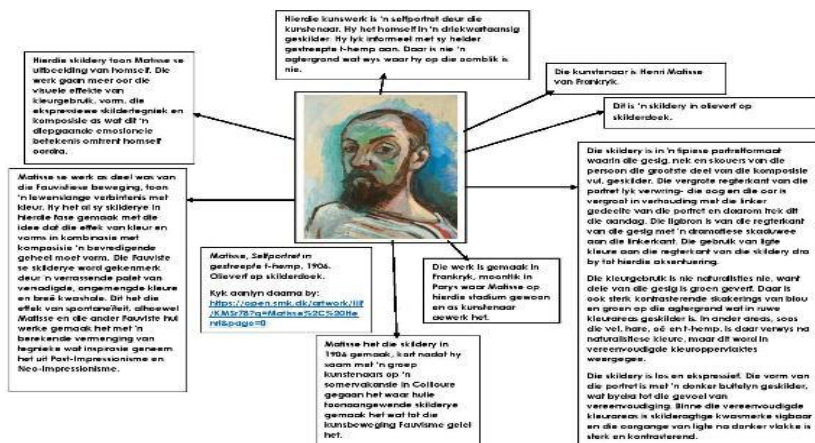
opvallend voorstre lyn		patroon rigtinglyne sporadies stille vloeiend vloeiende lyn	miniatur monumentaal		
					
Tegniek - kwashale/ merkmaak		Stemming of atmosfeer		Onderwerp	
arsering dik droë kwastegniek dun gemeng gespat gestippel glad	glaseer impasto kruisarsering lig sigbaar sterk subtiel swaar	aggressief buierig depressief dof donker ellendig energiek gewelddadig hartseer kalm kil leweloos	ongelukkig ontspanne ontstellend opwindend romanties rustige skrikwekkend somer vreedsaam vreugdevol vrolik	abstrak denkbeeldig fantasie figuurlik figuurstudie geboue industriële interieur	mensgemaak mitologiese figuurlik portrette interieurs see-landskap stillewe stedelik

4.4 Sjablone vir die ontleding van kunswerke

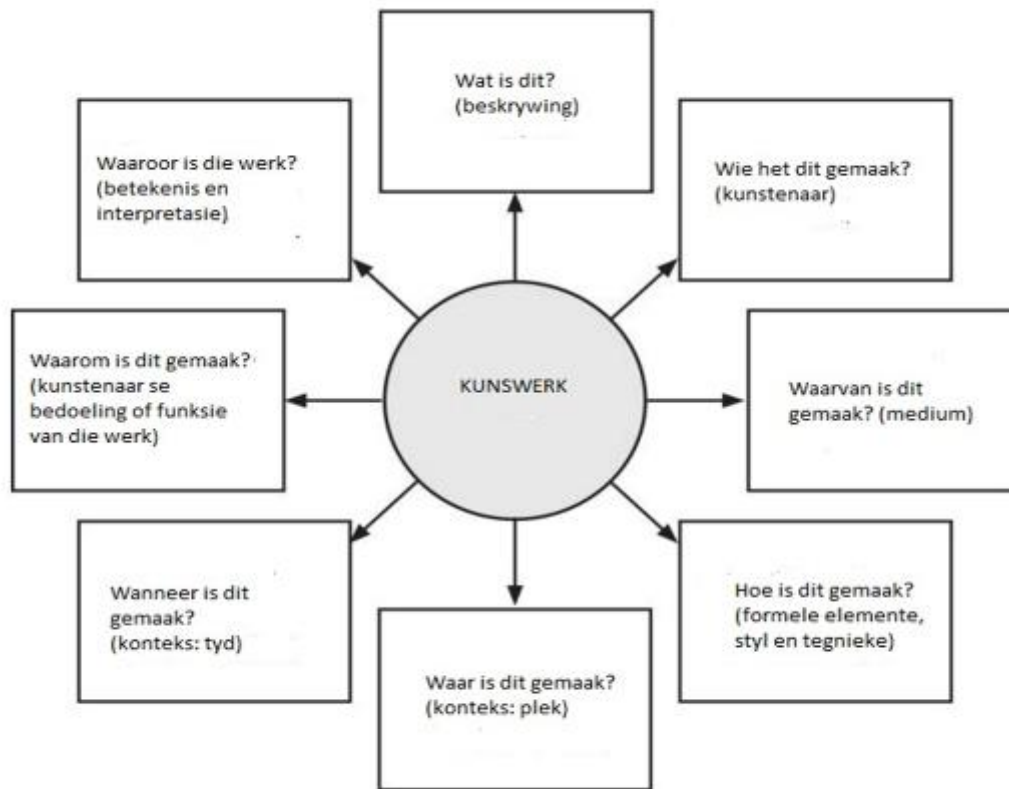

Dit is belangrik dat jy voortdurend jou visuele analise-vaardighede oefen en die terminologie korrek gebruik. Een manier om hierdie vaardigheid in te oefen, is om bykryfte te skep rondom die beeld van 'n kunswerk. Kyk na die volgende voorbeeld en doen dan jou eie weergawe daarvan. Dit sal jou veral help om die spesifieke kunswerke wat jy in elke tema moet bestudeer te verstaan, en sal jou help om voor te berei vir toetse en eksamens.

Voorbeeld:

Hierdie **diagram stel agt sleutelvrae** oor 'n kunswerk wat sal veroorsaak dat die werk geïdentifiseer word, aangesien dit in konteks geplaas word oor waar dit gemaak is en die geskiedenis rondom daardie tyd. Die betekenis of funksie van die werk moet dus in ag geneem word. Begin bo in die middelste middel en werk dan kloksgewys.

'n Ander sjabloon wat jy kan gebruik, is die volgende:

TEMA: BEWEGING:	STYL VAN WERK	MEDIUM EN TEGNIEK
KUNSTENAAR, TITEL:		BOODSKAP EN BETEKENIS
ONDERWERP EN BESKRYWING		
FORMELE KUNSELEMENTE		

5. HERSIENINGSOPSOMMININGS

- 'n **Opsomming** is 'n lang teks wat tot die noodsaaklike inligting verminder is, dus die **belangrikste punte** waarop gelet moet word. Die spesifieke vorm, die sinstruktuur en die woordeskat, is verander, maar die belangrikste idees bly.
- **Lees** die inligting oor die hoofstuk deur. Terwyl jy lees, moet jy die **belangrikste idees onderstreep** of neerskryf.
- Sorg dat jy **woorde wat jy nie verstaan nie se betekenis opsoek**.
- **Gebruik hierdie formaat om 'n opsomming** van die temas/hoofstukke in jou eie woorde te doen.

Voorbeeld - Sjabloon vir 'n opsomming

HOOFSTUK:		
WIE / WAAR / WANNEER (agtergrond van die tydperk):	AGTERGROND VAN DIE KUNSBEWEGING OF STYL:	KENMERKE VAN DIE KUNSBEWEGING OF STYL:
KUNSTENAAR / KORT BIOGRAFIE:	VOORBEELDE - KUNSWERK – TITEL:	HOE LYK DIE KUNSWERK? BESKRYF DIT:
Jy moet ten minste VIER kunswerke per hoofstuk ken - PLAK 'N FOTOKOPIE OF TEKEN DIE KUNSWERK HIER:	MEDIUM / WAARVAN IS DIT GEMAAK?	TEGNIK / HOE IS DIT GEMAAK?
	KENMERKE VAN DIE KUNSBEWEGING / STYL TEENWOORDIG IN DIE KUNSWERK:	INTERPRETASIE / BETEKENIS / INHOUD VAN DIE KUNSWERK:

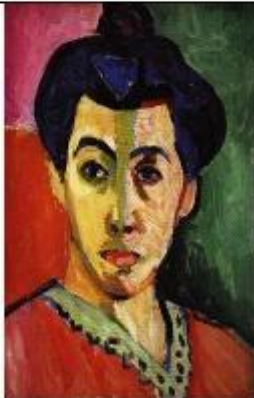
Gebruik hierdie formaat om jou eie opsommings te maak.

As jy dit nie kan laat uitdruk nie, moet jy 'n eie handgetekende weergawe vir elkeen van die kunsbewegings/style maak.

Let daarop dat die opsommings ook aanlyn beskikbaar is op die WKOD ePortal, maar dat dit 'n baie goeie manier is om te studeer deur jou eie opsommings te skep.

Die volgende is 'n voorbeeld van 'n volledige opsomming van Fauvisme:

HOOFSTUK 3: Vroeë 20ste eeu - FAUVISME WIE / WAAR / WANNEER (agtergrond van die tydperk): • 'n Tyd van unieke verandering, verkenning, ontdekking en uitvindings. • Spoed verander die lewe met die motor, lugvervoer. • Energiebronne van elektrisiteit tot atoomkrag. • Politieke stelsels het demokraties, kommunisme en diktatorskappe ingeskuif. • Die wetenskap was baie belangrik met die verdeling van die atoom, die ontdekking van DNA, orgaantransplantasies, antibiotika. • Die massamedia het belangrik geword met karakters, radios, films. • Verstedeliking het in die meeste lande plaasgevind wat gelei het tot 'n verandering in sosiale strukture.	AGTERGROND VAN / INVLOED OP KUNSBEWEGING OF STYLE: AGTERGROND • Dit is jong Franse kunstenaars, Matisse, Derain, Vlaminck - stel skilderye uit waarop hulle gedurende die somer in Collioure gewerk het in die Salon d'Automne (Herfsaloon) van 1905. • Kykers was geskok oor baie sterk kleure van werke. • Kunstenaar Louis Vauxcelles stel 'n konvensionele meningsstuk van die Franse kunstenaar in die middel van die wêreld. Kleure van die skilderye, het afgetoef. Kyk, Donatello tussen die wilde diere (faunes) Fauves - Frans vir wilde diere. • Nie 'n standpunt op die praat met spesifieke reaksie nie. • Kortstondige samewerking van skilders met dieselfde benadering tot skilder wat naturalisme verniet - bevryding van kleur het geskied byna tot die modernisme. INVLOED • Vincent van Gogh - nie-beskrepende en emosionele gebruik van kleur, sy werke was om dit belangrikheid van gees in die sieningsproses. • Paul Gauguin - sensasies en gevoelens kan deur kleur oorgedra word. • Fransie - die kleure van die skilders kan gebruik om 'n beeld van natuurlike voorkoms, om emosie uit te druk. • Gauguin - inspirasie vir hul groot plat kleure, waar blytyne (kloansime) en die 'primitiewe' karakter van vorms.	KENMERKE VAN DIE KUNSBEWEGING OF STYLE: Hulle oerhoofding was dat 'n skildery sy werklikheid het en nie net 'n weergawe van die visuele wêreld is nie - vermy naturalisme. ONDERWERP • alledaagse tonele soos landskappe, figure, interieurs en portrette uitgebeeld. • Die Fauvisme het vanaf die werklikheid gewerk, maar het geglo dat die kunstenaar sy emosionele reaksie op die onderwerp moet uitbeeld. • Suiver kleure beeld hierdie emosie uit - skoonheid hulle deels die wêreld rondom hulle geskilder het, h'it kleur arbitrêr (vrye keuse). KLEUR • Kleur is die belangrikste kenmerk van hul werk - die bevryding van kleur is hul grootste bydrae tot die modernisme. • Hulle kleurgebruik is sterker as die kleur van vorige bewegings. Kleur word dikwels gebruik om emosies uit te druk. • Kleur is dikwels suiver, nie gemeng nie. • Lewendige en intense kleure word dikwels in groot, plat areas van een kleur gebruik. • Helder, botsende kleure in die voorgronde en agtergronde wat ewe helder is. VORM / TATSOEN Vorm is ondergeskik aan kleur. • Kleur is gebruik om vorm, lig en diepte uit te druk. • Vorms word verwring en gekombineer met dikwels verringde perspektief.
	• divisionisme van George Seurat, waardeur suiver kleure wat in klein kwassstroepe of kolletjies aangewend is, opties in die kyker se oog vermeng, was 'n invloed op die gebreekte kwassstroepe van die Fauvisme. • Henri Rousseau vir sy naïewe kuns en helder kleure. • Nie-Westerse kulture uit Afrika en Polinesië met hul nie-verteenwoordigende en dekoratiewe eienskappe / briljant gekleurde tekstele wat in Noord-Afrika in Marokko gesien is, het Matisse beïndruk. • Sintetiese kleure is ontwikkel en die nuwe tegnologie en het die Fauvisme gehelp.	• Doelbewuste lompheid wat in emosionele voorstellings gebruik word. • Tekeninge is vereenvoudig en het 'n kinderlike kwaliteit. • Fatsoene word dikwels omlyn. • Baie dekoratief. AANWENDING VAN VERF • Energieke, vinnige kwasshale • Elke kwasshaal dra emosie • Verf is dikwels nie gemeng nie en direk uit die bus gebruik. • Tegniese verandering tussen gebroke divisionisme en suiver plat areas. • SA Kunstenaar Walter Battiss - beïnvloed deur San rotskuns, maar ook deur die werk van die Fauvisme wat hy in Europa gesien het.
KUNSTENAAR / KORT BIOGRAFIE: • Henri Matisse is in 1869 gebore en is grootgemaak in 'n klein nywerheidsdorp in die noorde van Frankryk. Toe hy 21 was, het Matisse begin skilder terwyl hy herstel het van 'n siekte en so sy roeping om 'n kunstenaar te word is bevestig. In 1891 verhuis Matisse na Parys om 'n kunsopleiding na te volg. • Alhoewel Matisse se skilderye spontaan lyk, het hy eintlik baie stadig en moeisaam gewerk. Hy gebruik 'n lang proses van aanhoudende klein aanpassings van kleur en vorm totdat hy presies die harmonieuse balans bereik het wat hy wou hê. • Sy onderwerpe is stilwes, interieurs in kamers (dikwels met 'n uitsig buite deur die venster) en die vroulike vorm.	VOORBEELDE - KUNSWERK - TITEL: Portret van Madame Matisse (Die groen streep)	HOE LYK DIE KUNSWERK? BESKRYF DIT: Die skildery is 'n portret van Matisse se vrou. Haar gesig vul die formaat en haar neken skouers is sigbaar in die komposisie. Die komposisie is 'n tradisionele portret aangesien die vrou se gesig in die middel van die reghoekige formaat geplaas is. Die vrou in die portret kyk direk voor haar uit, maar kyk nie na die toeskouer nie.

- Sy werk word al hoe eenvoudiger namate hy ouer word.		
Jy moet ten minste VIER kunswerke per hoofstuk ken - PLAK 'N FOTOKOPIE OF TEKEN DIE KUNSWERK HIER:	MEDIUM / WAARVAN IS DIT GEMAAK? Olieverf op skilderdoek	TEGNIK / HOE IS DIT GEMAAK? Die skildery is met los, duidelik sigbare kwasmerke gemaak wat sigbaar is deur die tekstuur van die verf wat redelik dik aangewend is.
	KENMERKE VAN DIE KUNSBEWEGING / STYL TEENWOORDIG IN DIE KUNSWERK: Die onkonvensionele portret van Mev. Matisse se kras, helder en intense kleur het 'n skok veroorsaak by die Hertssalon van 1905. -Die helder turkoois, pienk en rooi word in plat areas langs mekaar geplaas sonder tonale modellering -Die skokkendste element is die groen stroop in die middel van die gesig -Kleur is vrylik aangewend -Die oranje area in die agtergrond wat uitslaan, terwyl die groen terugtrek en dit skep 'n dubbelsinnige ruimte -die kleure dra dus by tot die uitbeelding van loonwaardes en driedimensionele diepte -die gesig, gelaatsreкке, skouers en kere is met 'n donkerblou omlyn. Dit is dunner en dikker op sekere gedeeltes van die portret. -die omlyning dra by tot die gevoel van platheid wat deur die helder kontrasterende kleurvlakke aangedui word. -die verf is redelik dik aangewend en die kwasmerke is duidelik sigbaar – dit is 'n figuratiewe skildery in 'n ekspressiewe skilderagtige styl geskilder.	INTERPRETASIE / BETEKENIS / INHOUD VAN DIE KUNSWERK: Dit is nie 'n tradisionele portret nie, maar 'n nuwe manier om te skep. Die fokus is op die tweedimensionele uitbeelding van Mev. Matisse met meer klem op die idee van 'n spel met kleure en vorms binne 'n komposisie as wat dit 'n lewensgetroue uitbeelding van 'n individu is.

6.

TOETS- EN EKSAMENWENKE

TOETS- & EKSAMENRIGLYNE

Wanneer jy die eksamenvraestelle beantwoord, moet jy by die volgende riglyne hou:
Die vrae bestaan gewoonlik uit twee dele:

1. Ongesiene kunswerke waar jy jou visuele geletterdheid vaardighede moet wys.
2. Gedeeltes wat jy bestudeer het.

Wenke oor die beantwoording van ongesiene werke:

- Kyk goed na die **onderskrifte** – dit gee die naam van die kunstenaar, titel van die werk, datum en medium. Dit kan alles as leidrade vir jou dien.
- Bv. die **medium** is belangrik – is dit 'n beeldhouwerk, skildery of tekening? Jy gaan nie die agtergrond van 'n beeldhouwerk bespreek nie. As dit bv. 'n skildery is kan jy oor die styl, kwashale, ens. skryf.
- **Kyk goed na wat jy moet bespreek** en sorg dat jy oor elkeen iets skryf – dit help nie jy bespreek net kleur en ignoreer komposisie nie (afhande wat gevra word). Gewoonlik sal dit wat jy gevra word om te bespreek, belangrike elemente van die werk wees.

- Moenie obskuur raak nie, 'n klein vertikale lyn in die agtergrond dra nie krag en sterkte oor nie. **Bepaal jou by die hoofelemente.**
- **Betekenis/interpretasie** – pasop vir stories wat nie verband het met die werk nie. Die tema van die vraag is hier om jou te help bv. handel dit oor bv. geslagskwessies; dan kan jy jou kennis daarvoor toepas op die spesifieke werk. Pasop vir 'preke' oor sosiale kwessies of godsdienste wat nie tot die werk verband het nie – vroue is slawe, ens.

ALGEMENE INSTRUKSIES OM VRAE TE BEANTWOORD:

- Skryf in volsinne en paragrawe.
- 10 punte is ongeveer een bladsy, maar skryf eerder te veel as te min.
- Geen puntsgewyse/ 'bullets' frases nie.
- Kyk wat die vraag vra/instruksies – is dit bespreek, vergelyk of analiseer. Gebruik woordelys om weer seker te maak van die spesifieke instruksie se betekenis. Vergelyk beteken om gelyktydig na beide kunswerke te verwys. Om te analiseer beteken om die werk in detail te bespreek beginnende met 'n formele analise (lyn, kleur, ens.) en daarna na betekenis te gaan.
- Hoe word jy beperk? Hoeveel moet jy beantwoord? Is dit twee spesifieke voorbeelde of die werk van 'n kunstenaar? Is dit minstens twee? Onderstreep die instruksies in die vraestel.
- Kyk na spesifieke kwessies wat beantwoord moet word wat insig, mening en interpretasie vereis.
- Gebruik 'n basiese opstelstruktuur in jou antwoord: Kort inleiding wat die spesifieke vraag aanraak, die hoofgedeelte in paragrawe en 'n slot wat jou gevolgtrekkings gee.
- Wees spesifiek.
- Moenie persoonlike oordele maak wat nie met redes gestaaf word nie.
- Sorg dat jy die formele elemente en ontwerpbeginsele goed ken en dit toepas.
- Moenie informele taal en "slang" gebruik nie.
- Gebruik kort, goed gestelde en duidelike sinne.
- Gebruik die korrekte terminologie.

Opdragwerkwoord	Verduideliking
Analiseer/Ontleed	'n Gedetailleerde en logiese bespreking van die formele kunselemente soos lyn, kleur, toonwaarde, formaat en komposisie van 'n kunswerk.
Bespreek	Stel jou standpunt en gee redes vir jou stelling. 'n Riglyn word gewoonlik voorsien van die spesifieke punte wat bespreek moet word Bv. Onderwerpe, moontlike betekenis, ens.
Interpreteer	Analiseer en evalueer (gee 'n ingeligte mening oor) 'n kunswerk. Kontekstualiseer dit histories, kultureel, sosiaal, politiek, ensovoorts en motiveer jou bevindinge deur na soortgelyke spesifieke voorbeelde te verwys.
Motiveer	Om met bewyse of getuieis te ondersteun bv. onderwerp, styl, ens..
Noem:	Gee presiese feite en sê direk wat jy dink – gee jou mening asook 'n verduideliking.

Verduidelik	Maak duidelik en gee redes vir jou stelling. Maak seker dat jy na al die kolpunte wat gegee word, as 'n riglyn verwys bv. Komposisie, styl, moontlike betekenis/boodsappe, ens.
Vergelyk	Toon die verskille en ooreenkomste op 'n geordende wyse binne dieselfde argument aan.

Wenke:

- Terwyl jy die verskillende khronologiese temas/bewegings in graad 11 bestudeer, sal nuwe terminologie voortdurend bygevoeg word. Sorg dat jy dit verstaan en kan toepas.
- Maak 'n kort diagram gebaseer op die instruksies van die vraag.
- Beplan jou tyd, dit is beter om al die vrae te beantwoord, as slegs vier.
- As jou tyd opraak, maak 'n lys van die punte langsmekaar (nie onder mekaar nie). Dit lyk nog soos 'n paragraaf en die merker sal bewus wees jou tyd is min.
- Onthou die merker weet niks nie en jy moet aan haar/hom verduidelik. So moenie dink iets is te onbelangrik om te bespreek nie.

Beelde en beeldgebruik.

In Engels is daar 'images' and 'imagery'. In Afrikaans kan dit verwarrend voorkom as daar van beelde in 'n skildery gepraat word. Dit het nie nou te make met beeldhouwerk nie, maar die vorms soos mense, diere en geboue in 'n skildery.

7. HERSIENINGSAKTIWITEITE

Aktiwiteit 1

Paula Rego, *Oorlog*, pastel op papier, 2003.

Hierdie werk is geïnspireer deur 'n foto wat Rego in 'n koerant tydens die oorlog in Irak gesien het, van 'n beseerde meisie in 'n rooi rok nadat 'n bom in Basra afgegaan het.

Beantwoord die volgende vrae oor hierdie kunswerk van Paula Rego. Jy kan jou antwoorde in notavorm aanteken.

- Wat gaan aan in hierdie kunswerk?
- Wat was jou eerste reaksie op hierdie kunswerk? Waarom, dink jy, het jy die reaksie gehad?
- Verander jou mening oor die kunswerk hoe langer jy daarna kyk? Hoekom?
- Beskryf die lyne in hierdie kunswerk
- Beskryf die kleure in die kunswerk
- Watter deel van die kunswerk word deur die kunstenaar beklemtoon? Hoekom?
- Watter deel van die kunswerk is die belangrikste? Hoekom?
- Hoe het hierdie kunstenaar ruimte gebruik?
- Hoe het die kunstenaar balans gebruik?
- Hoe het die kunstenaar proporsie gebruik?
- Hoe beweeg jou oog deur die kunswerk? Watter keuses het die kunstenaar gemaak om dit te laat gebeur?
- Maak jou oë toe en beskryf die kunswerk uit jou geheue. Hoekom het jy onthou wat jy onthou het?
- Hoe sou jy hierdie kunswerk beskryf aan iemand wat dit nog nooit gesien het nie?
- Watter elemente van hierdie skildery lyk regtig?
- Watter elemente lyk dromeragtig of denkbeeldig?
- Wat is vreemd aan hierdie skildery?
- Wat is dit normaal aan hierdie kunswerk?
- Wat is opwindend aan hierdie kunswerk?
- Hoe dink jy is hierdie kunswerk gemaak?
- Waarom dink jy het hierdie kunstenaar hierdie werk geskep?
- Wat dink jy probeer die kunstenaar in hierdie kunswerk sê? Wat is die betekenis of boodskap?
- Watter emosies voel jy as jy hierna kyk?
- Wat is die titel? Hoe dra die titel by tot jou begrip van die betekenis?
- Watter simbole sien jy in die kunswerk raak?
- Watter jukstaplasings sien jy raak?
- Hoe hou jy persoonlik verband/konnekteer met hierdie werk?
- Wat sê hierdie skildery oor die wêreld waarin ons leef?
- Wat het in die geskiedenis gebeur toe hierdie kunswerk gemaak is? Hoe verander dit jou begrip van die kunswerk?

Gebruik jou aantekeninge om 'n visuele ontleding van een bladsy oor die kunswerk te skryf.

Struktureer jou antwoord deur die volgende riglyne te gebruik:

- Inleiding met kort beskrywing
- Kunselemente
- Komposisie en fokuspunt
- Tegniek
- Styl
- Moontlike betekenis en boodskappe van die werk.

Aktiwiteit 2:

Figuur 1

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

Figuur 5

Figuur 6

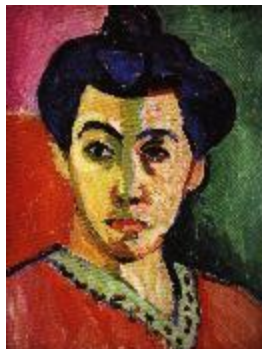
Figuur 7

Figuur 8

Figuur 9

Figuur 10

Figuur 11

Figuur 12

Figuur 13

Figuur 14

Figuur 15

Figuur 16

Figuur 17

Figuur 18

Figuur 19

Die kunswerke wat in Figuur 1 - 19 uitgebeeld word, verteenwoordig die werk wat in Temas 1 - 3 en Temas 5 - 6 behandel word. Beantwoord die volgende vrae. Jy kan waar nodig na jou handboek verwys.

- Identifiseer **die kunsbewegings** van minstens ses kunswerke en gee ten minste DRIE redes waarom elke kunswerk deel van die beweging is.
- Verduidelik kortliks die **onderwerpe** wat in Figuur 1 - 12 en Figuur 14 - 20 uitgebeeld word.
- **Watter skilderye beeld werklike** alledaagse tonele uit?
- Watter skilderye beeld 'n **onwerklike toneel** of 'n toneel geskep uit die verbeelding uit?
- Identifiseer TWEE skilderye wat as **naturalisties** beskryf kan word? Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.
- Identifiseer TWEE skilderye wat as **figuratief** beskryf kan word? Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.
- Identifiseer TWEE skilderye wat as **ekspressionisties** beskryf kan word? Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.
- Identifiseer TWEE skilderye waarin **neigings tot abstraksie** bestaan, hoewel dit steeds figuratief is. Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.
- Identifiseer TWEE skilderye wat as **abstrak** beskryf kan word? Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.
- **Identifiseer TWEE skilderye wat dekoratiewe** elemente bevat? Verskaf redes vir elk van jou antwoorde.

Modernisme verwys na 'n wêreldwye beweging in die samelewing en kultuur wat vanaf die vroeë twintigste eeu 'n nuwe uitbeelding van die ervaring en waardes van die moderne industriële lewe gesoek het. Die belangrikste idee van modernisme in kuns was

om tradisies van kuns uit die verlede te verwerp en om die begin van 'n nuwe 'moderne' wêreld in hul kunsvorme te omvat. Modernistiese kunstenaars verteenwoordig 'n wye verskeidenheid persoonlike idees.

Die kunswerke wat in FIGUUR 4 -15 uitgebeeld word, word geklassifiseer as modernistiese kuns.

- Noem en verduidelik een aspek in elke kunswerk (FIGUUR 5-12) wat 'n verandering of vernuwung van tradisionele kuns verteenwoordig.

AKTIWITEIT 3

Figuur 1

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

Figuur 5

Figuur 6

Dit is 'n aktiwiteit oor Hoofstuk 7: Nuwe media.

- Identifiseer die kunstenaars en die titel van die kunswerk in Figuur 1. Verduidelik waarom hierdie werk so revolutionêr was?
- Figure 2 - 6 is voorbeelde van die volgende:
 - Konseptuele kuns
 - Performance Art
 - Aardkuns
 - Installasies
 - Uitvoerende kuns

Identifiseer die kunswerke vir elkeen en verduidelik waarom dit 'n goeie voorbeeld is om die tipe kuns te verduidelik.

8. HULPBRONNE

WEBSITES EN SKAKELS

Kyk na die volgende webwerwe en skakels na dokumente op die WKOD ePortal vir meer hulp met die ontleding van kuns en terminologie wat in kuns gebruik word:

https://www.artyfactory.com/art_appreciation/visual-elements/texture.html

https://www.moma.org/learn/moma_learning/

<https://www.tate.org.uk/art/art-terms>

<https://www.thoughtco.com/visual-arts-4132957>

Blaai deur die Graad 11 Visuele Kunste-bronne op die

ePortal: <https://wcedportal.co.za/browse/subjects/visual-arts/grades/11>

Woordeskat in Visuele Kunste - <https://wcedportal.co.za/eresource/69421>

Questions to ask about artworks - <https://wcedportal.co.za/eresource/73271>

Kunselemente en beginsels - werksvleë- <https://wcedportal.co.za/eresource/73256>

Dit is belangrik dat jy toegang het tot die lesse wat oor die graadinhoud ontwikkel is en dat jy die aktiwiteite voltooi. Vra jou onderwyser of jy dit nie ontvang het nie

9. SLOT

Het jy opgelet dat daar in elke opskrif 'n detail van oë uit verskillende kunsbewegings is wat in graad 11 bestudeer word? Dit is belangrik dat jy jou **oë** gebruik om 'n kunswerk noukeurig te bestudeer as vertrekpunt.

'Seeing is not as simple like looking' ('Sien is nie so eenvoudig soos om te kyk nie') - Joseph Kosuth, Amerikaanse kunstenaar

Kyk is 'n fisieke daad; sien is 'n verstandelike proses van persepsie. Sien behels die herkenning of koppeling van die inligting wat die oë inneem met jou vorige kennis en ervarings om betekenis te skep. Dit verg tyd en aandag. Om te kyk gaan oor die letterlike beskrywing van wat voor jou is, terwyl sien gaan oor die toepassing daarvan. Dit is belangrik dat jy dinge begin sien, want dit sal jou nie net help om ontwerpe te ontleed nie, maar ook met jou praktiese werk.

Soos die Britse kunskritikus, John Berger, geskryf het: **'All creation is in the art of seeing'** ('Alle skepping is in die kuns om te kan sien').

Geniet hierdie reis saam die vele bewegings, style en kunstenaars in graad 11.